

Népesedési világnap, 2018. július 11.

Tartalom

Összefoglalás.....	1
A világ népességének lassuló ütemű növekedése.....	1
A népesség kontinensek szerinti áttrendeződése.....	2
A világ legnépesebb országai.....	2
A világ urbanizációs folyamata.....	2
Gyarapodó metropoliszok.....	4
Az Európai Unió népessége.....	5
Az unió gyarapodó és csökkenő népességű tagországai.....	5
Az Európai Unió népességének várható alakulása.....	5

Összefoglalás

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) 1989-ben július 11-ét népesedési világnappá nyilvánította, abból az alkalmából, hogy két évvel korábban ezen a napon érte el Földünk lakossága az 5 milliárd főt. Azóta közel 2,6 milliárd fővel gyarapodtunk, és 2018. július 1-jén a Föld népessége meghaladta a 7,6 milliárdot. Napjainkra az 1950. évi 2,5 milliárdos népesség több mint 3-szorosára nőtt. Lassuló ütemű, de továbbra is növekedő trenddel kell számolnunk. Az ENSZ közepes szintű termékenységgel számolt prognózisa¹ szerint bolygónk lakosainak száma 2055-re éri el a 10 milliárd főt, 2100-ra a jelenlegi érték 1,5-szeresére, az 1950. évinek pedig közel 4,5-szeresére, 11,2 milliárdra fog emelkedni. A világ urbanizációs folyamatát tekintve 1950-ben a népesség kevesebb mint 30%-a élt városokban. Ez az arány 2010-re megfordult, 2018-ban a lakosoknak már 55%-a városi lakos. A prognózisok szerint ez a tendencia a jövőben is folytatódni fog, és 2050-re várhatóan 68%-ra emelkedik a városiak aránya.

A világ népességének lassuló ütemű növekedése

Az elmúlt évszázadokban a népességszám folyamatosan gyorsuló ütemben, a múlt század közepétől pedig robbanásszerűen nőtt. A népességnövekedés üteme az 1960-as évek második felében volt a legjelentősebb, akkor évente több mint 2%-kal bővült a népességszám.

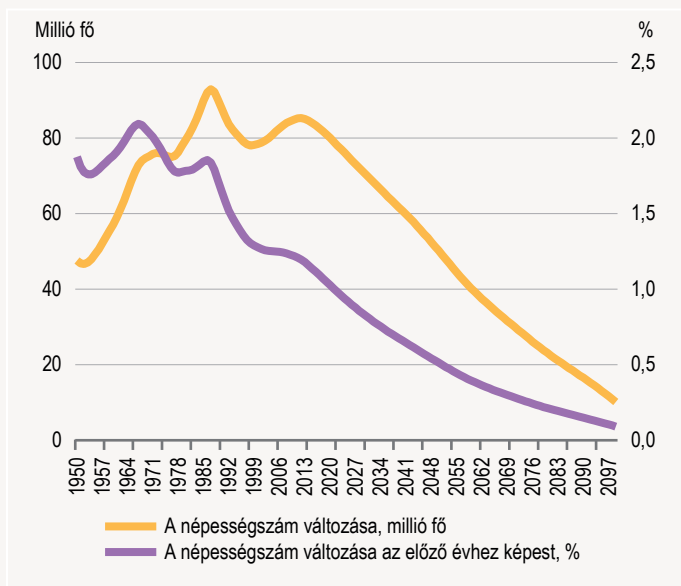
Mindez azzal magyarázható, hogy a fejlődő országokban, régiókban is végbement a demográfiai átmenetnek² az a második szakasza, ami a fejlett országokban már a 19. század végén, a 20. század folyamán lezajlott. A halandósági viszonyok rendkívüli mértékben javultak, ezzel

együtt emelkedett a várható élettartam. Bár már elkezdődött a termékenység csökkenése, a halandóság javulásával az emberek tovább élnek, és mindez jelentős népességyarapodást eredményezett.

Az 1980-as évtized második felétől kezdődően a növekedési ütem mérséklődött. Napjainkban évente 1,1%-kal gyarapodik a világ népessége. A termékenység visszaesése miatt további, folyamatos lassulás várható: 2050-re 0,5, a század végére mindössze 0,1% körüli népességnövekedést prognosztizálnak. A gyarapodás abszolút száma az 1950-es évek első felében tapasztalható évenkénti 47 millió főről az 1980-as évek végére 92 millió főre bővült. Napjainkban kevesebb, de még mindig jelentős, 82–83 millió fős a növekedés. A későbbiekben az abszolút számot tekintve is számottevő mérséklődést prognosztizálnak: 2050-ben már csak 50 millióval, az évszázad végére pedig kevesebb mint 10 millióval leszünk többen évente.

1. ábra

A világ népességének változása

Az ENSZ előrejelzései³ szerint a népességszám tekintetében lassuló ütemű, de továbbra is növekedő trenddel kell számolnunk. A közepes szintű termékenységgel számolt prognózis szerint a jelenlegi 7,6 milliárd fős népesség 2050-re 9,8 milliárd lesz, 2100-ra a mostani 1,5-szeresére, az 1950. évinek pedig közel 4,5-szeresére, 11,2 milliárdra fog emelkedni. Az ENSZ magas termékenységű hipotézise alapján 2050-re 10,8 milliárd, az évszázad végére pedig már 16,5 milliárd fős népességet becsülnek.

¹ Forrás: The 2017 Revision of World Population Prospects, <https://esa.un.org/unpd/wpp/>

² A demográfusok a demográfiai átmenetnek négy szakaszát különböztetik meg. Az első szakaszt a hosszú ideig magas és változatlan halandóság és termékenység jellemzi, amely biztosítja a népességszám lassú növekedését. A második szakaszban – elsősorban a közegészségügy fejlesztésének köszönhetően – a halandóság jelentős mértékben lecsökken, miközben a termékenység továbbra is változatlan szinten marad. Mindezek eredményeként a népesség növekedésének üteme felgyorsul. Az átmenet harmadik szakaszában folytatódik a halandósági és elkezdődik a termékenységi szint süllyedése, ennek következtében lassul a népesség gyarapodása. Végül az utolsó szakaszban a halandóság és a termékenység egy alacsony szinten állandósul úgy, hogy helyreáll a népszaporodás kezdeti szintje. Az egyes országok népességfejlődése eltérő, a demográfiai átmenet más-más szakaszában járnak.

³ A népesség-előrejelzés a népesség létszámának, összetételének jövőbeni időpontokra történő előrebecslése, általában több változatban készül a demográfiai alapfolyamatok (termékenység, halandóság, vándorlás) eltérő jövőbeni alakulásának feltételezése alapján. Jelen kiadványban a világ népességfejlődésének részletes ismertetése az ENSZ közepes termékenységű modellje alapján készült.

Az alacsony termékenységű előrejelzés alapján a Föld lakosainak száma 2053-ban 8,8 milliárd fővel eléri maximumát, ezt követően csökkenés várható, és a 2100. évi 7,3 milliárd fő már kismértékben, de alatta marad a jelenlegi létszámnak.

Az előrejelzések közül napjaink termékenységét konstansként feltételező változat esetében lenne a legnagyobb a népesség, az évszázad közepétől exponenciálisan nőne, az utolsó 36 évben megduplázódna, amire kevés az esély. A leginkább valószínűsíthető változat a közepes szintű termékenységgel számolt prognózis.

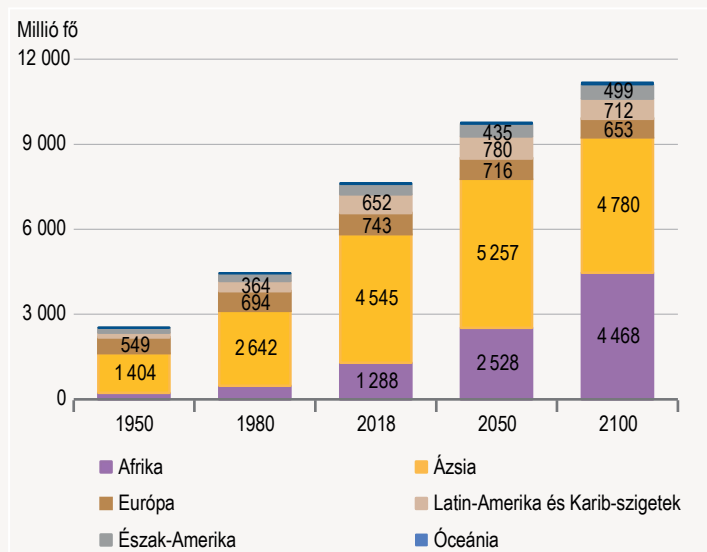
A népesség kontinensek szerinti átrendeződése

A világ népességének számát, összetételét a termékenység és a várható élettartam alakulása együttesen határozzák meg. A különböző földrészek, országokban élők számát ezen túl befolyásolja még a nemzetközi vándorlás is. Ezt tekintik az előrejelzések harmadik, legbizonytalanabb tényezőjének, mivel a társadalmi, gazdasági folyamatok változásai, a különböző fegyveres konfliktusok, (polgár)háborúk, a környezeti változások, az egyes országok vándorlási politikája előre nehezen kiszámítható módon befolyásolják a migrációs magatartást.

Az egyes földrészek népességfejlődése eltérő, attól függően, hogy a demográfiai átmenet mely szakaszában vannak, mindez jelentősen befolyásolja a Föld lakosságának kontinensek szerinti eloszlását. Napjainkban a világ népességének 60%-a, több mint 4,5 milliárd fő él Ázsiában. Ezt követi sorrendben Afrika (17%), Európa (10%), Latin-Amerika és Karib-szigetek (8,5%), Észak-Amerika (4,8%), végül a legkisebb létszámú Óceánia (0,5%).

2. ábra

A világ népességének alakulása földrészek szerint

Az ENSZ prognózisa szerint Ázsia továbbra is a legnépesebb földrész marad, de súlya a jövőben várhatóan csökken, miközben Afrikáé jelentősen megnő. A növekedés üteme eddig is a „fekete kontinensen” volt a legnagyobb: 1950–2018 között lakosainak száma 5,6-szeresére emelkedett, 2050-re a jelenlegi népességszáma megduplázódik, a század végére megközelíti a 4,5 milliárd főt. 2100-ra az afrikai kontinensen élőknek a világ népességében becsült aránya (40%) alig marad el Ázsiáétól (43%). Észak-Amerika lakossága is folyamatosan emelkedik, a jelenleginek 1,4-szeresére növekszik, a század végére meghaladva a 499 millió főt. Mindeközben Európa súlya folyamatosan – az 1950. évi 22%-os aránya 2018-ban 9,7%-ra, 2100-ig pedig további 3,9 százalékponttal, 5,8%-ra – csökken. Az öreg

kontinensnek nemcsak részaránya, hanem népességszáma is fogy, 2050-ig 27 millió, az azt követő 50 évben további 89 millió fővel. A század utolsó 50 évében Európán kívül még Ázsia, Latin-Amerika és Karib-szigetek népességszámában várható mérséklődés, de Európa az egyetlen földrész, ahol már 2050-re alacsonyabb számot prognosztizálnak, mint a jelenlegi érték.

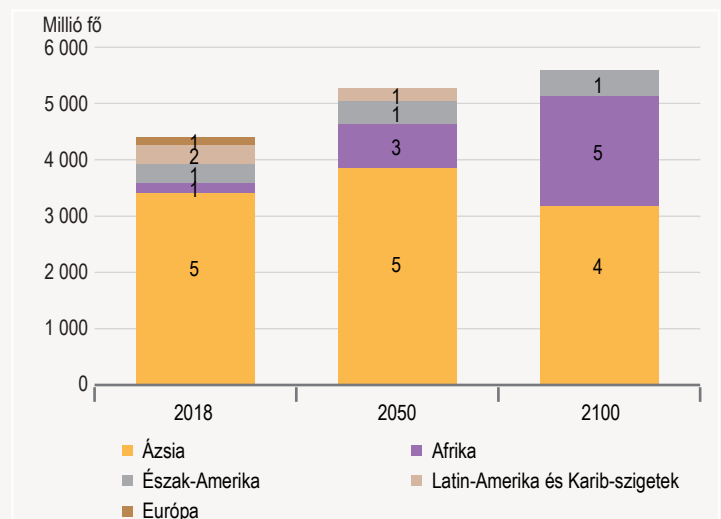
A világ legnépesebb országai

Kína és India bolygónk két legnépesebb országa, itt él a világ lakosságának 19 (több mint 1,4 milliárd fő), illetve 18%-a (közel 1,4 milliárd fő). Ebben a két ázsiai országban külön-külön is többen élnek, mint a három legkisebb lélekszámú földrészen együttvéve.

Az előrejelzés alapján továbbra is Kína és India marad a Föld két legnépesebb országa. India lakossága várhatóan 2024-re eléri Kínáét, ekkor mindkét ország népessége 1,4 milliárd fő körül lesz, ezt követően India élre tör és várhatóan a 2060-as évek elejére éri el maximális létszámát (1,7 milliárd fő). A 2030-as évek elejétől Kína lakossága kismértékben csökkenni kezd (ennek hátterében az 1979-ben bevezetett egygyermekes kínai családpolitika áll). Az országok közül India és Nigéria népességyarapodása a legintenzívebb, ketten együttesen a világ növekményének közel negyedét adják a 2018–2050 közötti időszakban. Nigéria, napjaink hetedik legnépesebb országa, 2047-re az Egyesült Államokat is megelőzve a Föld harmadik legnépesebb államává léphet elő.

3. ábra

A 10 legnépesebb ország népessége földrészek szerint*

*Az oszlopokon között számok az egyes kontinenseken található, érintett országok számát jelentik.

A jelenlegi 10 legnépesebb országban⁴ él a világ népességének több mint fele, 58%-a. Közülük 5 Ázsiában, 2 Latin-Amerikában, további 1–1 ország Észak-Amerikában, Afrikában és Európában található. 2050-re az európai, illetve az egyik latin-amerikai helyett a „fekete kontinensről” 2 újabb ország kerül ebbe a körbe. Az előrejelzés időszakának végére pedig már 5 afrikai, 4 ázsiai és mindössze 1 észak-amerikai állam szerepel a tízes rangsorban. A globális növekedés jelentős része mindössze néhány afrikai országnak tulajdonítható.

A világ urbanizációs folyamata

Az ENSZ 1988 óta készít külön becslést a népesség országon belüli területi elhelyezkedésére, a városi és vidéki, valamint a nagyvárosi agglomerációk lakosságára vonatkozóan. 2018 májusában tették közzé a világ urbanizációs folyamatának 2050-ig szóló legfrissebb számításait⁵, amely az előzőekben ismertetett, 2017. évi ENSZ népesség-előrejelzés bázisán készült. A világ

⁴ 2018-ban a tíz legnépesebb ország népességszámuk csökkenő sorrendjében: Kína, India, Egyesült Államok, Indonézia, Brazília, Pakisztán, Nigéria, Banglades, Oroszország, Mexikó.

⁵ Forrás: The 2018 Revision of World Urbanization Prospects, <https://esa.un.org/unpd/wup/>. A népesség területi elhelyezkedésének vizsgálata az adott ország közigazgatási egységei szerint történik. Az urbanizáció nemzetközi összehasonlítását nehezíti az egységes definíció hiánya. Alapvetően az országokra bízják a városok meghatározásának kritériumait, így elsősorban az adott országban használatos város fogalom az alapja a városi népesség-előrejelzésének.

urbanizációs folyamataira vonatkozó információk elengedhetetlenek a településfejlesztési célok meghatározásához a városi és a vidéki területeken egyaránt.

A városi népesség arányát a gazdasági-társadalmi fejlődés egyik alapmutatójának tekintik. Ezért az urbanizáció időbeli és térbeli növekedése jól jelzi a fejlődés alakulását. A városodás folyamata a városok számának gyarapodásával, valamint lélekszámuk növekedésével jellemezhető. 1950-ben a világ népességének még kevesebb mint 30%-a élt városokban. 2010-re ez az arány megfordult, a városlakók száma meghaladta a vidéki lakosokét. 2018-ban már a népesség 55%-a városi térségekben lakik. A világ városlakóinak összlétszáma az 1950. évi 751 milliőről napjainkra közel 4,2 milliárdra (5,6-szeresére), a vidéki népesség 3,4 milliárdra (mindössze a duplájára) növekedett.

Ez a tendencia a prognózisok szerint a jövőben is folytatódni fog: 2050-ben a világ népességének már 68%-a városokban lakik majd. Az előrejelzések azt mutatják, hogy a városodás és a világ népességének általános növekedése együttesen 2,5 milliárd fővel növeli a városlakók számát 2050-ig. Ennek közel 90%-a Ázsiában és Afrikában koncentrálódik. Ha országonként vizsgáljuk, akkor a legnagyobb emelkedés – az össznépeségszámhoz hasonlóan – Indiában, Kínában és Nigériában várható. Ez a három ország 2018–2050 között a városi lakosság teljes növekményének több mint egyharmadát adja. Ennek eredményeként az időszak végére Indiában 416 milliővel, Kínában 255 milliővel, Nigériában 189 milliővel többen fognak városokban élni, mint napjainkban.

A vidék lakossága várhatóan csökkenni fog, ahogy a városi népesség folyamatosan tovább növekszik. 1950 óta lassú emelkedő trend jellemezte a vidéken élők számát, amely az előrejelzés szerint 2020-ra éri el 3,4 milliárd fővel maximumát. Ezt követően az időszak végéig közel egytizeddel, 3,1 milliárdra csökken. A kilencvenes évek elején volt hasonló nagyságrendű a vidéken élők száma, de akkor ez a világ összlakosságának több mint felét, 57%-át jelentette, a 2050-re prognosztizált részarány mindössze 32% körül várható. Az Afrikában és Ázsiában zajló gyors urbanizáció ellenére még mindig ezek a régiók adnak otthont a világban élő vidéki népesség közel 90%-ának. Az országokat tekintve jelenleg Indiában él a legnagyobb számú vidéki lakosság 893 milliővel, ezt követi Kína 578 milliővel. Ez a két ország adja a vidéken élők 43%-át.

Napjaink leginkább urbanizálódott kontinense Észak-Amerika, népességének több mint 82%-a városlakó. Ez az arány Latin-Amerikában és a Karib-térségben közel hasonló, 81, Európában 74, valamint Óceániában 68%. Az ázsiai urbanizáció mértéke megközelíti az 50%-ot, míg Afrikában a lakosságának mindössze 43%-a él városokban.

Az egyes földrészekben belül jelentősek az eltérések: 2018-ban Kelet-Afrikában 28, Dél-Afrikában 64, Dél-közép Ázsiában 36, Nyugat-Ázsiában 72% az urbanizáció szintje. A legnagyobb szélsőségek Óceánia területén találhatóak: Melanéziában a városlakók aránya mindössze 19, Ausztráliában és Új-Zélandon kiemelkedően magas, 86%. Európa jóval egységesebb képet mutat: a legtöbb városlakó Észak-Európában él (82%), Nyugat-Európában 80%, Kelet- és Dél-Európában pedig 70, illetve 72% az arányuk.

A világ városi lakosságának több mint fele, 54%-a Ázsiában él, annak ellenére, hogy Afrikát kivéve a többi kontinenshez képest itt alacsonyabb az urbanizáció mértéke. A földrészek rangsorában jóval kisebb aránnyal, 13%-kal Európa és Afrika következnek, míg a leginkább urbanizálódott Észak-Amerika csak 7%-át adja a világ városi népességének. Ázsia kiugróan magas részaránya annak köszönhető, hogy itt található a világ összlakosságának 60%-a, miközben Észak-Amerikában ez az érték mindössze 5%.

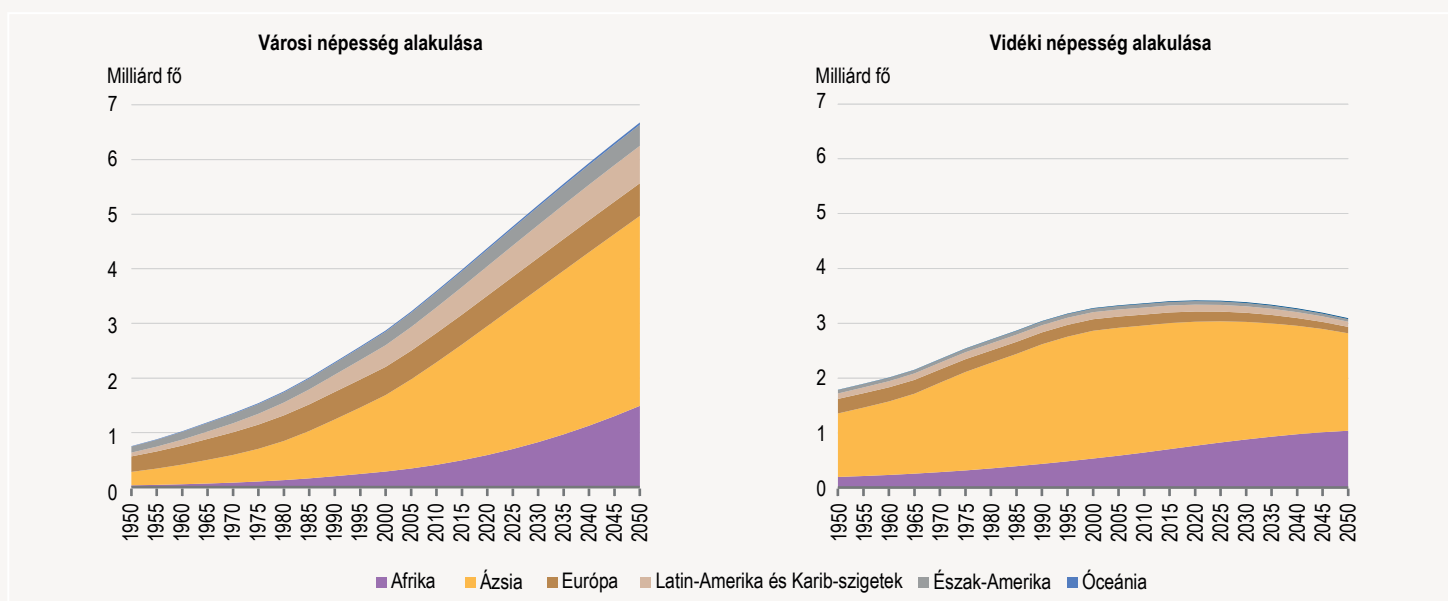
A városodás időbeli folyamatát tekintve is jelentős különbségek vannak a kontinensek között. Az 1950. évi alacsony szintről, 14, illetve 18%-ról történt jelentős elmozdulás ellenére az urbanizáció mértéke 2018-ban továbbra is Afrikában és Ázsiában a legalacsonyabb (43, illetve 50%). A városban élők aránya szintén gyorsan, de jóval magasabb szintről, 41%-ról 81%-ra emelkedett Latin-Amerikában és a Karib-térségben. A városi népesség növekedési üteme Óceániában a legkisebb, itt a már 1950-ben is magasnak számító 63%-ról alig 6 százalékponttal nőtt az arány. Az elmúlt évtizedekben és az elkövetkező időszak prognózisa alapján Észak-Amerika végig a legmagasabb szinten urbanizálódott területnek számít (1950-ben 64, 2018-ban 82 és 2050-ben várhatóan 89%).

Az előrejelzés szerint az urbanizáció szintje az elkövetkező évtizedekben minden kontinensen tovább emelkedik, a növekedés üteme azonban továbbra is Afrikában és Ázsiában lesz a legmagasabb. Mindkét földrészen jelentős, 16 százalékpontos emelkedés várható, melynek eredményeként 2050-ben 59, illetve 66% lesz a városban élők aránya. A kontinensek sorrendje nem fog változni, de jelentős mértékű közeledés prognosztizálható: az 1950. évi 50-ről 30 százalékpontra csökken a legmagasabb észak-amerikai, illetve a legalacsonyabb afrikai arány közti különbség.

Miközben a városi lakosság globális aránya folyamatosan emelkedik, egyes városokban népességcsökkenés tapasztalható az utóbbi években. Ezek többsége azokban az alacsony termékenységű ázsiai és európai országokban található, ahol a teljes népességszám is csökken vagy stagnál. A gazdasági hanyatlás, a jelentős kivándorlás vagy a természeti katasztrófák szintén hozzájárulhatnak egyes városok lakosságának csökkenéséhez.

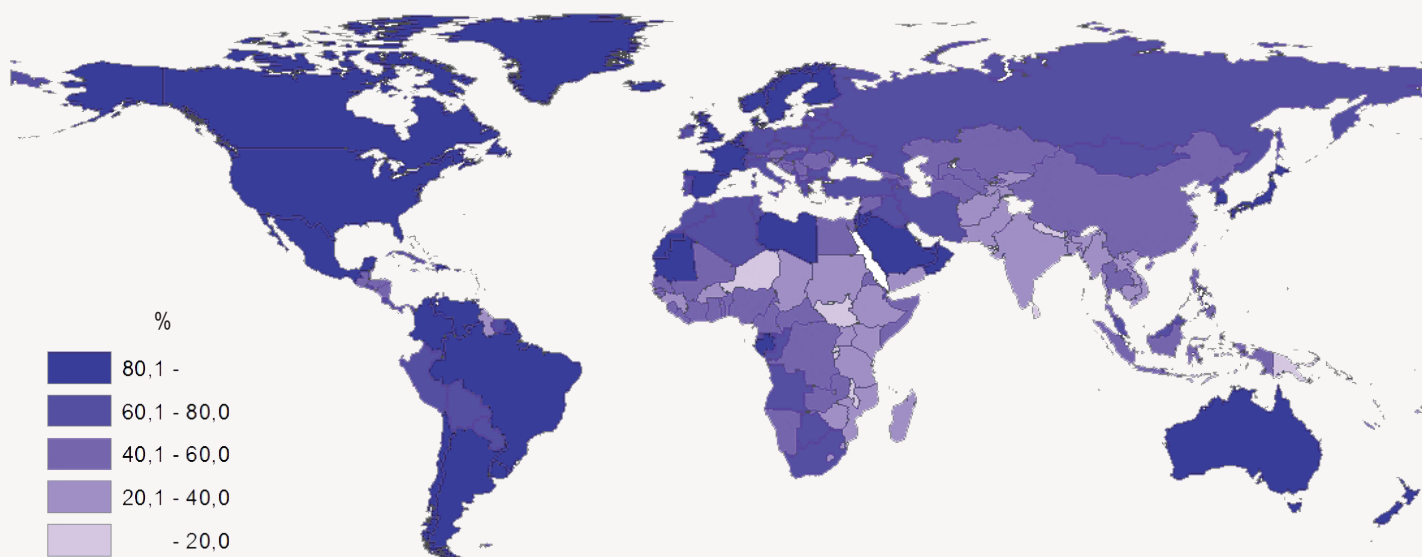
4. ábra

A városi és vidéki népesség földrészenként

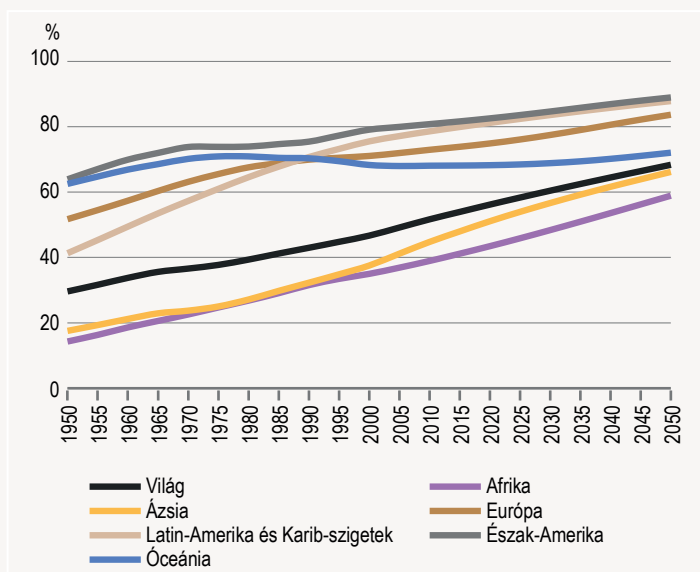
A városi népesség aránya országonként, 2018

5. ábra

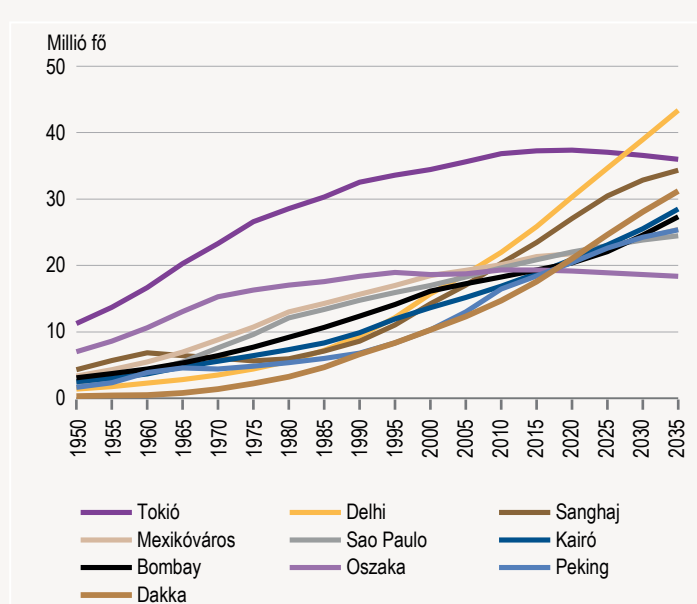
6. ábra

A városi népesség arányának alakulása földrészenként

7. ábra

A jelenlegi 10 legnagyobb megaváros népességének alakulása

Gyapardó metropoliszok

A világ városi lakosságának egyre nagyobb hányada él megavárosokban,⁶ 1950-ben mindössze két 10 milliónál több lakosú, ún. metropolisz volt, New York 12 és Tokió 11 millió fővel. 2018-ra számuk 33-ra emelkedett, közülük 20 Ázsiában, 6 Latin-Amerikában, 3 Afrikában, 2–2 Észak-Amerikában és Európában található. A metropoliszokban élők összlétszáma 463 millió, ez a globális városi lakosság 12%-át teszi ki. Az előrejelzések szerint 2035-re már 48 megaváros lesz, döntő többségük a kevésbé fejlett régiókban.

Jelenleg Tokió, 37 milliós népességszámával a világ legnépesebb városa, melyet Delhi (29 millió), Sanghaj (26 millió), Mexikóváros és Sao Paulo (22–22 millió) követ. További 4 megaváros lakosságának száma érte még el a 20 milliót. A következő időszakban Tokió népessége várhatóan csökkenni, míg Delhié továbbra is növekedni fog, így 2028 körül az indiai metropolisz lesz a világ legnépesebb városa.

A következő évtizedekben folytatódó urbanizációs folyamat sikeres kezelése kulcsfontosságú a 2030-as fenntartható fejlődési célok⁷ megvaló-

⁶ Megaváros a 10 milliónál több lakossal rendelkező város.

⁷ Sustainable Development Goals (SDG), <https://sustainabledevelopment.un.org/>. A témáról szóló KSH-kiadvány itt található: <http://www.ksh.hu/sgd>

sítása szempontjából. A városi lakosság ilyen jelentős mértékű növekedése elsősorban az alacsony jövedelmű, kevésbé fejlett országok számára jelent komoly kihívást: megfelelő lakhatást, infrastruktúrát, tömegközlekedést, munkahelyeket kell biztosítaniuk, továbbá széles körű hozzáférést az olyan alapvető szolgáltatásokhoz mint az egészségügyi ellátás és az oktatás.

Az Európai Unió népessége⁸

Az EU-28 népessége⁹ 2017. január 1-jén 511,5 millió fő volt, 1,2 millióval több az egy évvel korábnál. A népességnövekedés 1960 óta töretlen, összességében az elmúlt több mint fél évszázadban 104,8 millió fővel, 26%-kal élnek többen az unióban. Ennek a gyarapodásnak több mint a fele az 1980-ig terjedő időszakban történt, ezt követően lelassult a növekedés üteme.

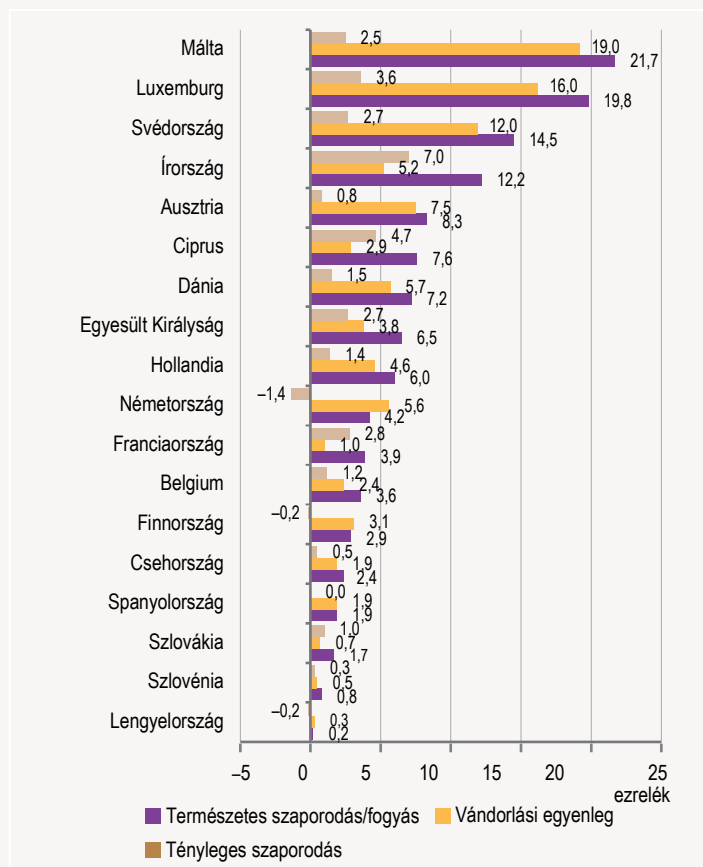
1960 óta a népességszám a születések és halálozások egyenlegeként 73,3 millióval emelkedett, ez a növekedés 70%-át tette ki. Az elmúlt évtizedek termékenységszűkülésének, valamint a migráció erősödésének eredményeként a természetes szaporodás népességet növelő hatása folyamatosan csökkent. 2015-ben az egyre zsugorodó pozitív egyenleg átfordult természetes fogyássá. Ennek hátterében elsősorban a tagországok szinte mindegyikében tapasztalható jelentős, összességében 5,6%-os halálozási többlet állt. Ebben az évben fordult először elő, hogy az 1,7 milliós népességyarapodás teljes egészében a nemzetközi vándorlás pozitív egyenlegéből adódott. A következő évben, 2016-ban kismértékű (20 ezer fős) természetes szaporodást regisztráltak, így az 1,2 milliós gyarapodás 98%-ban szintén a nemzetközi vándorlás pozitív egyenlegének köszönhető.

Az unió gyarapodó és csökkenő népességű tagországai

A népességszám változásának iránya és tényezői tagországonként változatosan alakultak. 2016-ban az EU-28 tagállama közül a népesség 10 országban csökkent, 18-ban pedig nőtt.

8. ábra

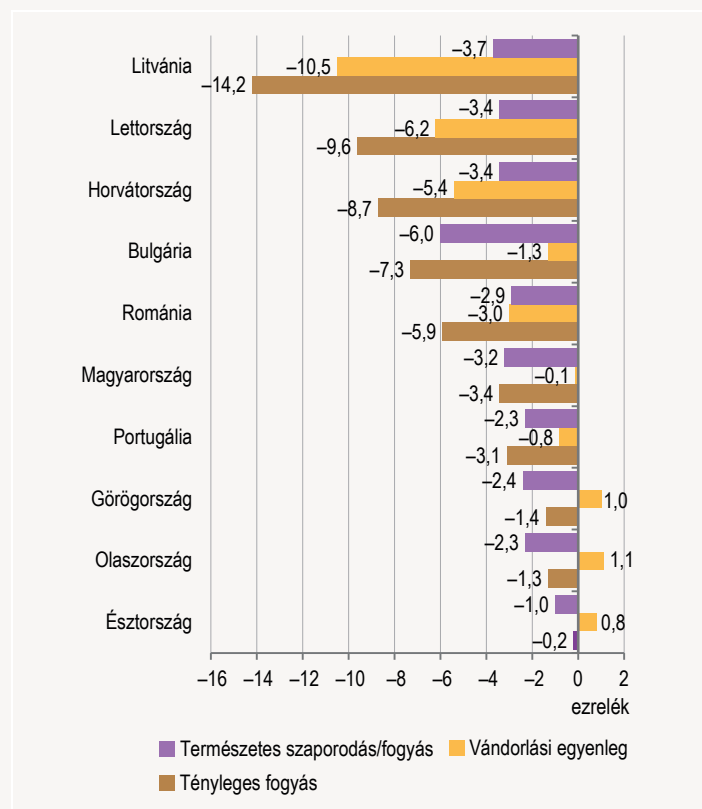
Ténylegesen szaporodó népességű EU-tagországok, 2016

Ez utóbbiakat három kivétellel a természetes szaporodás és a bevándorlási többlet együttesen jellemezte. E két tényező közül az országok többségében a bevándorlás játszotta a főszerepet. A legnagyobb mértékű migrációs többletet Máltán (19 ezrelék), Luxemburgban (16 ezrelék), Svédországban (12 ezrelék) és Ausztriában (7,5 ezrelék), a legmagasabb természetes szaporodást pedig Írországban (7,0 ezrelék), Cipruson (4,7 ezrelék), Luxemburgban (3,6 ezrelék) és Franciaországban (2,8 ezrelék) regisztrálták. A gyarapodó népességű országok közül Németország, Finnország és Lengyelország természetes fogyásból származó népességcsökkenését a migrációs többlet ellensúlyozta. Spanyolország esetében pedig a természetes szaporodás olyan kismértékű volt, hogy a gyarapodás szinte teljes egészében a vándorlásból adódott.

9. ábra

Ténylegesen fogyó népességű EU-tagországok, 2016

Az EU tagállamai közül 10 országban csökkent a népesség. Nagyrésztük 3 dél-európai ország kivételével az újonnan csatlakozott kelet-közép európai országok közé tartozik. A létszámában fogyó országok mindegyikében negatív volt a születések és halálozások egyenlege, ezt mindössze 3 államban, Észtországban, Olaszországban és Görögországban mérsékelte migrációs többlet. Leggyorsabb ütemben Litvánia népessége fogyott (-14 ezrelék), ahol az unió legnagyobb mértékű elvándorlásához (-11 ezrelék) a második legjelentősebb természetes fogyása (-3,7 ezrelék) társult. A nemzetközi vándorlásból adódó népességszám-veszteség még Lettországban (-6,2 ezrelék) és Horvátországban (-5,4 ezrelék) volt jelentős, a legnagyobb természetes fogyást pedig Bulgáriában (-6,0 ezrelék) regisztrálták.

Az Európai Unió népességének várható alakulása

Az Eurostat által készített népesség-előreszámítás alapváltozata¹⁰ szerint az unió népessége a 21. század közepéig lassú ütemben folyamatosan növekszik, 2045-ben eléri az 529,1 millió fős maximumát, ami 3,4%-os emelkedést jelent 2017-hez képest. Ezt követően a trend lassú csökkenésbe megy át, végül a népességszám 2080-ra 518,8 millió főre mérsék-

⁸ Forrás: Eurostat adatbázisa, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

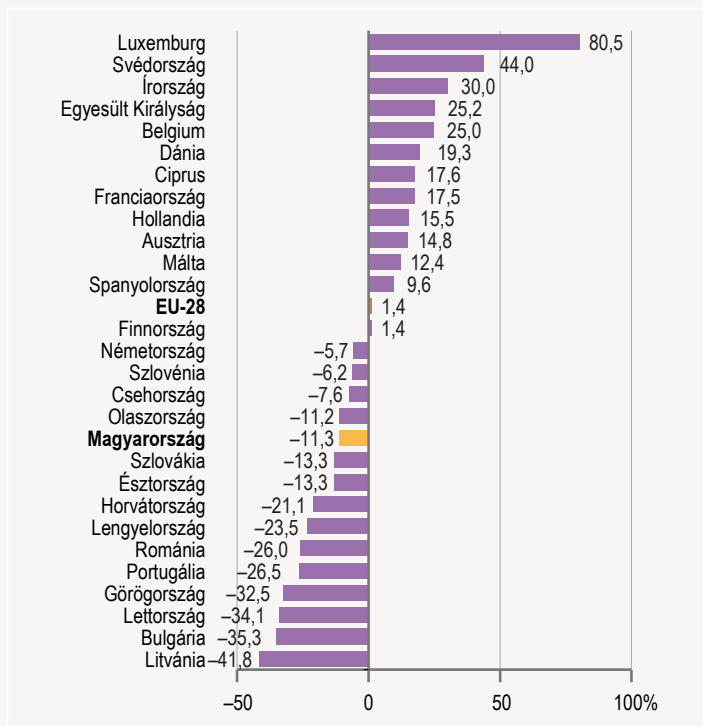
⁹ A közzétett eredmények az unió jelenlegi tagállami összetételét változtatlanként kezelik.

¹⁰ Forrás: Eurostat által készített EUROPOP2015 népesség-előrejelzés alapváltozata, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

lódik. Az előrejelzési időszak végére becsült lélekszám már csak 7,3 millióval, 1,4%-kal lesz magasabb, mint az EU tagországaiban élők jelenlegi száma. Az elkövetkező évtizedekre várható mérsékelt növekvő, de továbbra is reprodukciós szint alatti termékenység és a folyamatosan javuló életkilátások mellett az unió egészét tekintve továbbra is jelentős természetes fogyás prognosztizálható, amelyet a pozitív vándorlási egyenleg már nem tud teljes mértékben ellensúlyozni.

10. ábra

A népesség számának változása az EU-28 tagállamaiban, 2017–2080

Az előrejelzés szerint 2017–2080 között a létszámában fogyó népességű országok csoportja 15-re bővül. A jelenleg gyarapodó népességű országok közül Németországban és még 4 közép-kelet európai országban (Szlovéniában, Csehországban, Szlovákiában, Lengyelországban) fognak kevesebben élni az időszak végére. Így a 2004 óta csatlakozott közép-kelet európai országok mindegyike várhatóan a fogyó népességűek közé kerül.

A csökkenő népességszámú országokra egységesen jellemző természetes népességfogyást 4 államban – Litvániában, Lettországon, Bulgáriában és Romániában – tovább fokozza a nemzetközi vándorlási veszteség, a többiben viszont a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat fékezi a migrációs többlet. A legnagyobb visszaesés Litvániában (42%), Bulgáriában (35%), Lettországon (34%) és Görögországban (33%) várható. További jelentős, 20–30% közötti népességcsökkenést prognosztizálnak még Portugáliában, Romániában, Lengyelországban és Horvátországban. Magyarországon a természetes fogyást valamelyest ellensúlyozza a pozitív vándorlási egyenleg. Az Eurostat hazánk népességét 11%-os csökkenés mellett 8,7 millióra becsüli 2080-ra, amely ezzel az EU-28 tagországek rangsorában változatlanul a középmezőnyben foglalja helyét.

A jövőben gyarapodó népességű 13 tagállam mindegyikében pozitív vándorlási egyenleget prognosztizálnak. Közülük mindössze 8 tagországban várható természetes szaporodás, azokban a fejlett nyugat- és észak-európai országokban, ahol már napjainkban is a legmagasabb, a reprodukciós szinthez közeli volt a termékenység, mint például Franciaországban, Svédországban, Írországon és az Egyesült Királyságban. Az elkövetkező időszakban Luxemburg továbbra is a legvonzóbb bevándorlási célterületnek számít. Itt lehet számítani a legnagyobb arányú, 81%-os népességnövekedésre. Számottevő gyarapodásra számíthat még Svédország (44%), Írország (30%), az Egyesült Királyság és Belgium (25–25%). Rajtuk kívül még Hollandiában, Franciaországban és Dániában jár együtt a természetes szaporodás migrációs többlettel.

A prognózisok alapján még 60 év múlva is érzékelhető különbség lesz Kelet- és Nyugat-Európa népesedési viszonyai között. Amíg a fejlettebb észak- és nyugat-európai országokban a magasabb termékenységhez hosszabb életkilátás és bevándorlási többlet párosul, addig a kelet- és dél-európai régiókat továbbra is kisebb termékenység, alacsonyabb várható élettartam és a fiatalok nagyarányú elvándorlása jellemzi.

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu